

A Fővárosi Ítéletábla mint másodfokú bíróság a 2018. január 3. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta az alábbi

Í T É L E T E T :

A szexuális erőszak büntette és más bűncselekmény miatt vádlott ellen indult büntetőügyben a Budapest Környéki Törvényszék 7.B.35/2016/56. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlott terhére értékelt 3 rendbeli szexuális erőszak büntettének jogszabályi megjelölését két rendbeli bűncselekmény esetén - melyből egy rendbeli folytatólagosan elkövetett - a Btk. 197.§ (2) bekezdésére, további egy rendbeli esetén pedig a Btk. 197.§ (1) bekezdés a) pontjára és a (3) bekezdés a) és b) pontjára figyelemmel a (4) bekezdés a) és b) pontjára módosítja.

A vádlott szabadságvesztését 11 (tizenegy) évre enyhíti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A szabadságvesztésbe beszámítja a vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetése óta előzetes letartóztatásban töltött időt.

A másodfokú eljárásban felmerült 71.645,- (hetvenegyezer-hatszáznegyvenöt) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S

A Budapest Környéki Törvényszék a 2017. március 14. napján kihirdetett 7B.35/2016/56. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki 3 rb. - két esetben folytatólagosan elkövetett - szexuális erőszak büntettében [Btk. 197.§ (1), (2) bekezdés, (3) bekezdés b) pont, (4) bekezdés a) pont, illetve egy folytatólagos esetben az (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a), b) pont, (4) bekezdés b) pont], folytatólagosan elkövetett szexuális visszaélés büntettében [Btk. 198.§ (1), (3) bekezdés a) pont] és gyermekpornográfia büntettében [Btk. 204.§ (1) bekezdés a), b) pont, (2) bekezdés]. Ezért - halmazati büntetésül - 13 év 9 hónap szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte azzal, hogy a szabadságvesztést fegyházban kell végrehajtani és feltételes szabadságra a vádlott legkorábban a büntetése kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható. A szabadságvesztésbe beszámítani rendelte a vádlott által 2016. július 6. napjától az ítélet kihirdetéséig az előzetes fogvatartásban töltött időt. Határozott az eljárás során lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről is.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az ügyész három nap gondolkodási időt tartott fenn, majd ez

alatt a vádlott terhére a büntetése súlyosítása, míg a vádlott és védője enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.786/2016/1. számú átiratában az ügyészi fellebbezést változatlanul fenntartotta, míg a védelmi perorvoslatokat nem tartotta alaposnak.

Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat megtartva folytatta le az eljárását. Ennek során az ügy megítéléséhez szükséges bizonyítékokat beszerezte, azokat egyenként és összességében is a logika szabályai szerint értékelte, melynek eredményeképpen hibamentes tényállást állapított meg. A bizonyítékok értékelése során részletesen elemezte a vádlott eljárás egyes szakaszaiban tett vallomásait, valamint a sértettek vallomását, külön kitérve a sértett1 nyilatkozataiban rejlő önellentmondásokra is. Aprólékosan elemezte a szakértői véleményt mind a vádlott elmeállapota, mind a sértettek vonatkozásában.

Bizonyítékértékelése során helyes tényeket állapított meg, ily módon teljes mértékben megalapozott tényállása irányadó a másodfokú eljárásban is.

A megállapított tényállásból a bíróság helytállóan következtetett a vádlott bűnösségére és a cselekmények jogi minősítése is törvényes.

A büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket kimerítően felsorolta és helyesen állapította meg, hogy a vádlott javára egyedüli jelentős enyhítő körülmény a feltáró, beismerő vallomása. A súlyosító körülményeket azonban nem súlyuknak megfelelően értékelte. Nem lehet eltekinteni álláspontja szerint attól, hogy a vádlott 3 rendbeli 5 évtől 15 évig és 2 rendbeli 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményért tartozik büntetőjogi felelősséggel. Az elkövetés során kihasználta a gyermekek bizalmát, kiválasztásuk során figyelembe vette nehéz családi körülményeiket, azt, hogy olyan kedvezőtlen anyagi helyzetben élnek, amelyen ajándékokkal lehet enyhíteni, illetve az apai szeretet iránti igényüket igyekezett pótolni.

Erre figyelemmel a megállapított büntetés mértéke inkább enyhe, mint súlyos, hiszen az pont a büntetési tétel középértékének felel meg. A gyermekek sérelmére elkövetett szexuális bűncselekményektől való eredményes visszatartás és a társadalom védelme érdekében a büntetés súlyosítása szükséges.

Mindezek alapján indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Budapest Környéki Törvényszék ítéletét nyilvános ülésen eljárva a Be. 372.§ (2) bekezdése alapján akként változtassa meg, hogy a vádlott büntetését súlyosítsa.

Az ügy nyilvános ülésen történő elbírálását indítványozta, bejelentve, hogy azon az ügyész nem vesz részt.

A másodfokú nyilvános ülésen a védő az enyhítést célzó fellebbezését fenntartotta. Hivatkozott a 19/2017. (VII.18.) AB határozatra, kérve a cselekmény eltérő minősítését. nyomatékos enyhítő körülményként kérte értékelni a vádlott tényfeltáró beismerő vallomását, mert ez alapján lehetett megállapítani az ügyben a tényállást.

A vádlott a felszólalásában részletesen beszélt a tanú1 szerepéről, aki tudta, hogy ő a nyakában viszi a lányát.

Reagált az ügyben tett névtelen bejelentésre is.

Ezt követően részletesen beszámolt arról, mikor és hogyan került kapcsolatba a sértett1-gyel, majd arról beszélt miért is akarta az ügyben elmondani az igazat és vállalni a felelősséget.

Kifejezte, hogy sajnálja, amit a sértett1-gyel szemben elkövetett, sajnálja, hogy kihasználta őt. Ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a tanú2 tudott a kapcsolatukról és támogatta azt. Állította, hogy a sértett1-t ő nem kényszerítette semmire, és ezzel összefüggésben beszélt a sértett életmódjáról is.

A sértett2 sérelmére elkövetett cselekménnyel kapcsolatban elmondta, hogy szerette őket és nem akart nekik ártani, de az igaz, hogy tönkretette sértett2 életét.

Az enyhítést célzó védelmi fellebbezések - eltérő okból - alaposak.

A kétirányú fellebbezésekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Budapest Környéki Törvényszék ítéletét az azt megelőző bírósági eljárással együtt a Be. 348.§ (1) bekezdése alapján teljes terjedelmében felülbírált.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok körültekintő alkalmazásával, gondosan folytatta eljárását.

Megtartotta a kiemelt jelentőségű ügyek általánostól eltérő, Be. XXVIII/A. Fejezetében szabályozott eljárási rendjét, ennek keretében ügyelt a három hónapos tárgyalási időköz megtartására is. Éppen ennek eltelte miatt a 2016. október 12-i tárgyaláson a Be. 554/L.§ (2) bekezdésére és a Be. 287.§ (4) bekezdésére figyelemmel a tárgyalást az előző tárgyalás anyagának ismertetésével szabályszerűen megismételte.

A Be. 270.§ (1) bekezdésére figyelemmel állapította meg a vádtól eltérő minősítés lehetőségét az ügyben tartott utolsó tárgyaláson.

A média fokozott érdeklődése mellett zajló tárgyalások során mindvégig biztosította a kihallgatott személyeknek a Be. 74/B.§ (1) bekezdésében rögzített hozzájárulási jogát.

Ezzel függenek össze a tárgyalás nyilvánosságával kapcsolatos egyes eljárási kérdések is.

Az elsőfokú bíróság a nyilvánosság kizárására irányuló védői indítványt az első tárgyaláson megtagadta, mert álláspontja szerint a vádlott kihallgatása idejére nem álltak fenn a Be. 237.§ (3) bekezdésében foglalt követelmények.

A nyilvánosság kizárásának indokoltsága a másodfokú bíróság meglátása szerint a jelen ügyben több okból is felmerült, egyrészt az eljárás tárgyára, illetve az eljárásban résztvevő kiskorú személyre figyelemmel, továbbá arra, hogy mindkét sértett a Be. 62/C.§-a szerinti különös bánásmódot igénylő sértettnek minősült - ráadásul a megjelölt törvényhely (2) bekezdésének kötelező rendelkezése folytán is. Mivel e jogintézmény eminens szabálya, hogy az eljárást a sértettek legnagyobb kíméletével kellett lefolytatni, ez a Be. 237.§ (3) bekezdés c) pontjában írt feltételt a másodfokú bíróság állásfoglalása szerint megteremtheti.

A kiskorú védelme (Be. 237.§ (2) bekezdés b) pont) nem csak a személyes jelenléte melletti eljárási cselekményekhez kapcsolódhat, lényeges tartalmi elemeinek értékelésekor figyelembe kell venni a gyermekek jogairól szóló New Yorkban, 1989. november 20. napján kelt egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény 16. Cikkének rendelkezéseit is, mely a gyermekek magánéletével összefüggésben írja elő azt a kötelezettséget, hogy minden törvénytelen beavatkozással szemben védeni kell.

A még mindig kiskorú a sértett² magánélethez fűződő (legfőbb) érdeke azért is alappal vetette fel a nyilvánosság kizárásának fontolóra vételét, mert már önmagában a vád ismertetésével, de a vádlott vallomása útján is sérülhettek egyes jogai. És bár az ügy másik sértettje, a sértett¹ időközben már (éppen hogy) nagykorúvá érett, a még gyermekkorában a sérelmére elkövetett súlyos nemi erkölcs elleni bűncselekmények a tárgyalás nyilvánosságához fűződő közérdekkel szemben szintén e különleges bánásmódot igénylő sértett védelmét teheték szükségessé.

Az, hogy az elsőfokú bíróság a nyilvánosságot mégsem zárta ki, nem feltétlenül volt az egyedül helyes álláspont, ezzel együtt is azonban, az elsőfokú bíróság e döntése legfeljebb relatív eljárási szabályszegésként értékelhető, nem hatott ki az ügy érdemi elbírálására.

Emellett az elsőfokú bíróság a tárgyaláson kihallgatott a sértett¹ védelme érdekében járt el azzal az intézkedésével, amellyel a vádlottat a Be. 292.§ (2) bekezdése alapján a tanúkihallgatás zavartalanságának biztosítása céljából a tárgyalóteremből eltávolította, mely mindenben megfelel a fentiekben részletezett elvárásoknak.

Az elsőfokú bíróság a megidézett szakértőket a tárgyaláson kivétel nélkül a Be. 110.§ (1) bekezdésének megtartásával hallgatta meg.

Az ügyben igazságügyi elmeorvos-szakértői véleményt előterjesztő szakértők (szakért¹ és szakért², valamint szakért³ és szakért⁴) tárgyalási meghallgatása során is törekedett a Be. 101.§ (2) bekezdésének érvényre juttatására, azaz arra, hogy a szakértői párosokat egyidejűleg, egymás jelenlétében hallgassa meg. Nem az elsőfokú bíróság eljárási hibája miatt következett be az, hogy a szakért⁴ a kitűzött időpontban más hivatali elfoglaltsága miatt nem tudott jelen lenni, ezért az elsőfokú bíróság azt a - helyeselhető - megoldást választotta a fenti szabálynak történő megfelelés érdekében, hogy a szakért³ tárgyalási nyilatkozatait az ugyanazon a tárgyaláson később megjelenő a szakért⁴ előtt ismertette.

Az ügyész utóbb, a tárgyaláson előterjesztett indítványára a törvényszék a Be. 296.§ (2) bekezdés b) pontja alapján a tanú⁶ nyomozás során tett tanúvallomását ismertetés útján tette tárgyalás anyagává. (38. jkv. 17. old).

A sértett² nyomozási bíró előtt megtett vallomását az elsőfokú bíróság helyesen minősítette perrendszerűnek, és azt a Be. 296.§ (1) bekezdés a) pontja alkalmazásával - miután a tanú a tárgyaláson nem hallgatható ki - törvényesen tette ismertetéssel tárgyalás anyagává.

A Be. 115.§ és 116.§-a szerinti tárgyi bizonyítási eszközöket, valamint okiratokat (házkutatói jegyzőkönyvek, fényképfelvételek) a Be. 301.§ és 303.§ (1) bekezdése alapján a tárgyaláson bemutatta, az érintettek elé tárta.

A Be. 2.§ (2) bekezdése és a Be. 75.§ (1) bekezdése maradéktalan megtartásával folytatta le a bizonyítási eljárást is.

Helyesen utalt arra, hogy a törvényes vádhoz a bíróság az eljárása során mindvégig kötve van, a vád tárgyává tett tények köre határozza meg a bizonyítás irányait és az ítélethozatal kereteit. Éppen ezért nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a vád keretein túllépő vádlotti védekezésben szereplő adatok tekintetében (mint amelyek például a vádlott pedofil készítésének kialakulására, vagy kiskorú a sértett¹ nemi életére vonatkozóan tartalmaztak utalásokat) további hivatalbóli bizonyításnak nem adott teret.

Emellett megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat egyenként és összességében is értékelte, tényből tényre is helyesen következtetett.

Az elsőfokú bíróság a vádirati tényállást a szükséges mértékben kiegészítve, részletezve, minden tekintetben megalapozott, a Be. 351.§ (2) bekezdésében írt hiányosságoktól és hibáktól mentes tényállást állapított meg.

Ez a vádlott kisebb fokú, az ügy érdemére ki nem ható védekezése ellenében is a bizonyítékok okszerű mérlegelésén alapult, így az a másodfokú eljárás során is irányadó volt.

Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét példaszerűen teljesítette.

Ennek során bemutatta a vádlott, a tanúk vallomásait, az egyéb rendelkezésre álló bizonyítékokat, az okiratokat és az igazságügyi szakértői véleményeket.

A vádlott vallomásait részletekbe menően vetette alapos vizsgálat alá. Helyesen minősítette azt tényfeltáró jellegű beismerésnek, melyre tényállást lehetett alapítani, különös figyelemmel arra is, hogy az összhangban állt valamennyi egyéb hitelt érdemlő bizonyítékkal.

A vádlott a felelősségét voltaképpen mindvégig elismerte az eljárás során, ehhez képest olyan védekezési elemekkel állt elő, melyek a vád tárgyává tett cselekmények valódi vitatásaként nem voltak értelmezhetők.

E körben tárgyszerűen foglalt állást az elsőfokú bíróság arról, miszerint nincs jelentősége, hogy kiskorú a sértettl érintetlen volt-e vagy sem akkor, mikor a vádlott vele szexuális kapcsolatba lépett, miként annak sem, hogy a szóbeszéd e sértettet „kurvának” tartotta, vagy annak, hogy a szülők tudtak-e és mit a sértettekhez fűződő viszonyáról. Ezek az érvelések ugyanis nem változtatnak semmit azon, hogy a vádlott milyen szexuális cselekményeket hajtott végre az általa is tudottan kiskorú sértettek sérelmére, ezért az elsőfokú bíróság is helyesen döntött akkor, hogy mindezekre vonatkozó további bizonyítást nem folytatott.

Ugyanez mondható el egyébként a vádlott által a másodfokú eljárás során elmondottakra.

Meghaladta a törvényes vád kereteit az is - és e tekintetben szintén osztotta a másodfokú bíróság a törvényszék meggyőződését - , hogy miből, honnan eredeztethetők a vádlott pedofil szexuális késztetései. Bár e körben a vádlott indítványára kihallgatta a vádlott testvérét, a tanú3-t és a tanú4-t, a tanúbizonyítás nem vitte előrébb a bizonyítást és a fentiek szerint szükségtelen is volt e tekintetben a további vizsgálódás.

Az igazságügyi pszichológus szakértői vélemény alapján ugyanis az az ügy szempontjából jelentős tény minden további nélkül megállapítható volt, hogy a vádlott pszichoszexuális fejlődése elakadt és ebből eredően pedofília, kamaszkort el sem érő gyermeklányok felé irányuló szexuális ösztönkésztetés alakult ki nála, mely a beszámítási képességet nem érintő személyiségzavarként értékelendő.

A vádlott védekezésének más részei ténybeli következtetésekkel volt cáfolhatók. Így az, hogy ténylegesen azért bántalmazta esetenként kiskorú a sértettl-et, hogy a sértett tiltakozását, ellenállását ily módon legyűrve vele közösülhessen, a vádlott ténybeli beismerő vallomása alapján is egyértelműen megállapítható volt. A vádlott csak utóbb vitatta ezt az összefüggést, amelyet viszont e körben az elsőfokú bíróság a vallomásban szereplő ténybeli adatok alapján vetett el. A vádlott a kérdéses vallomásában a sértett megpofozásának körülményeit és okát fejtegetve még azt is hozzátette - ezáltal még tovább erősítve az általa alkalmazott erőszak célját - , hogy ilyen esetekben

fokozottabb szexuális izgalomba jött, ezért „keményebben” hajtotta végre a közösüléseket.

Ugyanilyen alapon volt elvethető a vádlott azon érvelése is, mely szerint kiskorú a sértett² sérelmére elkövetett cselekmény során a tanúl elutasítása miatti bosszú vezérelte volna, ugyanis 2014. augusztus 18-án merev hímveszővel érintette meg a sértett combját, amely a bosszúból eredő motivációt értelemszerűen kizárta.

Kiskorú a sértett¹ eredeti vád szerinti értelmi fogyatékoságára vonatkozóan is bizonyítást folytatott az elsőfokú bíróság igazságügyi elmeorvos-szakértői vélemény beszerzése útján. Ennek - a sértett akaratnyilvánítási képességét (leginkább a sértett 12. életének betöltése utáni magatartások mikénti minősítése vonatkozásában) érintő - tényezőnek a törvényszék helyesen tulajdonított jelentőséget.

A szakértő² és a szakértő¹ szakértői véleménye alapján aggálytalanul megállapíthatóvá vált, hogy a sértett ép intellektussal rendelkezett, ily módon annak, hogy a vádlott a sértettet a környezetéhez hasonlóan maga is szellemi fogyatékosnak vélte, a tények ellenében nem volt jogi minősítést befolyásoló szerepe.

Az elsőfokú bíróság ezen túl vizsgálta a vádlott sértetti kezdeményezésre irányuló védekezését.

E tekintetben, és egyébként a vádlott személyiségszerkezetének, elmeállapotának, valamint vallomásának élményszerűsége szempontjából a szakértő³, a szakértő⁴ és a szakértő⁵ szakértők véleményére támaszkodott.

A vádlott vallomásának hitelét egyrésztől nagy mértékben erősítette a pszichológus szakértői vélemény, amely az elmondottakat átéltnak minősítette.

Másrésztől azonban azok a tartalmi elemek, amelyek pl. a kiskorú sértettek kezdeményező szerepét hangsúlyozták, a szakértői vélemény szerint csupán a cselekmények végrehajtását könnyítő önámításként voltak értékelhetők, melyre a vádlottnak azért volt szüksége, mert - beszámítási képessége birtokában - tisztában volt a társadalmi normáktól eltérő vágykésztetéseivel, a gyermekek szexuális bántalmazásának káros következményeivel, ezért képes lett volna vágyait visszafogni, ha akarta volna.

A gyermekek kezdeményezésére hivatkozás, vagy éppen a gyermekek viselkedésének tudatos félreértése tehát (önámításként) megteremtette annak alapját, hogy a vádlott önmaga előtt kibővíthesse magatartásának egyébként mélyen elítélendő voltát.

Tökéletesen megállja a helyét az az elsőbírői megállapítás is, hogy a vádlott volt az, aki minden esetben úgy irányította az eseményeket, hogy a kiskorú sértettekkel kettesben maradhasson, az ő egyedüli döntésén múlt, hogy a rábízott gyermekek bizalmával visszaélve vágyait kiéli-e, vagy sem. Ezért más személy felelősséggel nem tarthat, különösen nem az életkori sajátosságaikból adódóan védtelen, kiszolgáltatott, tapasztalatlan kiskorú gyermekek.

A pszichológus szakértői véleménnyel megtámogatott elmeorvosszakértői vélemény a vádlott a vonatkozásban is a teljes beismerését igazolta, miszerint kizárólag gyermeklányok iránt támadt szexuális vonzalma. Ez a tény a tanúl felé irányuló érdeklődésének elenyésző jelentőségét bizonyította, még ha a vádlott erre vonatkozóan megtett vallomása elfogadható is volt, továbbá a fentiekben már említett azon védekezés teljes hiteltelenségét, mely a kiskorú a sértett² sérelmére elkövetett cselekmény bosszúból indíttatását taglalta.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság maradéktalanul helyesen állapította meg, hogy a vádlott mindkét kiskorú sértett sérelmére megvalósított cselekményei alkalmával nem más vezérelte, mint nemi vágyának felkeltése, fenntartása vagy kielégítése.

Mindezen túlmenően az elsőfokú bíróság a vádlott vallomását egybevetette az eljárás további bizonyítékaival, azaz a tanúvallomásokkal, okirati bizonyítékokkal és az igazságügyi informatikai véleménynel.

Kiskorú a sértett² nyomozási bíró előtt tett vallomásáról helyesen állapította meg, hogy abból az események követhetők voltak, azt a vádlott vallomása ki is egészítette, ekként pedig az események a valóságot megközelítő hitelességgel rekonstruálhatók voltak.

A tanú szavahihetőségét az igazságügyi pszichológus szakértő véleményével igazolta, emellett azt alátámasztotta a tanú¹ és a tanú⁵ tanúk vallomása is, akiknek a kiskorú beszámolt a vele történetekről és erről a szülők hangfelvételt is készítettek.

Az elsőfokú bíróság e tekintetben értékelte bizonyítékként a vádlott határidőnaplójában feltüntetett egyetlen bejegyzést is, amely kiskorú a sértett² nemi érésével volt összefüggésben, továbbá a lefoglalt adathordozókról az informatikai szakértő által kinyert - többek között a 2014. augusztus 8-án és augusztus 18-án készített - felvételek adatait is.

Bár az elsőfokú bíróság e sértett sérelmére megvalósított cselekmény kapcsán tanúként hallgatta meg a tanú⁷-t és a tanú⁸-t, továbbá felolvasta a tanú⁶ nyomozás során tett vallomását, de úgy a vádlott és a tanú¹ munkatársi kapcsolatára, mint a vádlott által elkövetett cselekményre más közvetlen és nagyobb hitelű bizonyítékok is rendelkezésre álltak, ezért egyetértve az elsőfokú bírósággal, a másodfokú bíróság sem tudott különösebb jelentőséget tulajdonítani e személyi bizonyítékoknak.

Az elsőfokú bíróság kiskorú a sértett¹ vonatkozásában az egymástól lényegi részekben eltérő vallomásokat szintén elemző értékelés alá vette. Helyes mérlegeléssel állapította meg, hogy a tanú vallomásai közül a tárgyalási volt elfogadható, mert az állt összhangban a vádlott következetes beismerő vallomásának ténybeli elemeivel, a lefoglalt adathordozókon tárolt adatokkal, melyekből a sértettel hosszú éveken keresztül fennálló intim kapcsolat léte megállapítható volt.

A pornográf felvételekre a vádlott fényképezőgépéről és számítógépéről nyert, az informatikai szakértő által vizsgált és szakvéleményében bemutatott adatok szolgáltak bizonyítékkul.

Az irányadó tényállásból az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére, azonban a cselekményei egy részének jogi minősítése - mely a 2/2016. Büntető Jogegységi határozat rendelkezésein alapult - utóbb a jogegységi határozat Alkotmánybíróság általi megsemmisítése folytán már nem volt maradéktalanul törvényes.

A hivatkozott jogegységi döntés rendelkezése szerint a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 197.§ (1) bekezdésébe ütközik, és a (2) bekezdésre figyelemmel a (4) bekezdés a) pontja szerint minősül a 12. életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett szexuális erőszak büntette, ha a cselekmény sértettje az elkövető hozzátartozója vagy nevelése, felügyelete, gondozása, gyógykezelése, illetve egyéb módon a hatalma vagy befolyása alatt áll, függetlenül attól, hogy azt kényszerítéssel valósította-e meg.

Ennek megfelelően az elsőfokú bíróság a vádlott azon cselekményeit, mikor a felügyeletére bízott 12. életévét be nem töltött sértettekkel kényszer alkalmazása nélkül végzett vagy végeztetett szexuális cselekményeket, a Btk. 197.§ (4) bekezdés a) pontja szerint minősítette.

Az Alkotmánybíróság azonban a 19/2017.(VII.18.) AB határozatával a jogegységi határozat alaptörvény-ellenességét állapította meg, és azt 2017. október 31. napjával megsemmisítette.

Az indokolás lényege szerint az érintett normahely világos és egyértelmű: a Btk. 197.§ (4) bekezdés a) pontja ugyanis kizárólag a kényszerrel megvalósított cselekmény minősített esetét szabályozza, nem tartozik ez alá tehát az, ha az elkövető erőszak vagy kvalifikált fenyegetés nélkül fejt ki tényállásszerű magatartását.

Az Alkotmánybíróság szerint a jogegységi határozat átvette a törvényhozó hatalom jogkörét akkor, amikor a Btk. 197.§ (2) bekezdésében szabályozott kényszerítés nélkül elkövetett cselekményt is a kényszerítés, azaz a Btk. 197.§ (1) bekezdés a) pontjának hatálya alá vonta annak érdekében, hogy egy meghatározott minősítő körülmény (a hozzátartozója vagy nevelése, felügyelete, gondozása, gyógykezelése, illetve egyéb módon a hatalma vagy befolyása alatt álló sértett sérelmére történő elkövetés) fennállása esetén a cselekmény a bíróságok minősített esetként értékeljék.

Az Alkotmánybíróság határozatának értelmében nem tartozik a Btk. 197.§ érintett „szuperminősített” esetének [a (4) bekezdés a) pontjának] körébe az, ha a 12. életévét meg nem haladó, az elkövető felügyelete alatt álló kiskorú személlyel az elkövető kényszer nélkül hajt végre szexuális kényszerítést.

Az Alkotmánybíróság által megszabott fenti határidő lejártá előtt, 2017. október 9-én a Kúria az 1/2017. Büntető Jogegységi Határozatával az alaptörvény-ellenes jogegységi határozatot hatályon kívül helyezte újabb jogegységi döntés meghozatala nélkül.

A 2017. évi CLXXVII. törvény 2018. január 1-i hatállyal módosította a Btk. 197.§-át, és immár a súlyosabban minősülő - 5 évtől 15 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett - esetek között szabályozza a 12. életévét be nem töltött kiskorú sérelmére erőszak nélkül elkövetett bűncselekményt, ha a kiskorú egyúttal az elkövető felügyelete alatt is állt. [Btk. 197. § (4) bekezdés a) pont ab) alpont].

Az időbeli hatály [Btk. 2.§ (1) és (2) bekezdés] szempontjából lényeges megemlíteni, hogy a jogegységi határozat - bár kötelező az alkalmazása - nem jogszabály, ezért a Btk. 2. §-ának kérdése nem merülhet fel [BH2015. 182.]. Következésképpen a 2/2016. BJE semmilyen formában nem hat ki a cselekmény jogi minősítésére. Ebből, valamint a 2017. évi CLXXVII. törvény rendelkezéséből kitűnően a vádlott azon magatartásai, mikor felügyelete alatt álló gyermek sérelmére követte el a szexuális erőszak büntetettét, az elkövetéskori Btk. alapján kizárólag a Btk. 197.§ (2) bekezdés szerint értékelhetők.

Ezzel szemben a jelenlegi Btk. egyértelműen súlyosabban rendeli büntetni az ilyen bűncselekményeket.

Következésképpen a minősítésre a főszabály szerinti - elkövetéskor hatályban volt - büntető törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

Az elsőfokú bíróság a vádlott terhére kiskorú a sértett² kapcsán a sértett 12. életévének betöltését megelőzően 2014. augusztus 8. napján és augusztus 18. napján elkövetett kényszer nélkül végrehajtott szexuális erőszakot írta.

E körben a folytatólagos elkövetésre vonatkozó érveit (elsőfokú ítélet 18. oldal 5. bekezdés) a másodfokú bíróság maradéktalanul elfogadta. A vádlott egységes akaratelhatározását mi sem igazolja jobban, mint az a tény, hogy augusztus 8. napján még csak elpróbálta a sértettel azokat a

cselekményeket, amelyeket később a kiskorú sértettel való közösüléssel csömöri lakásán akart teljessé tenni.

A fentiek alapján a tényállás II. pontjában írt vádlotti magatartás a Btk. 197.§ (2) bekezdésébe ütköző és eszerint minősülő folytatólagosan elkövetett szexuális erőszak bűntettének megállapítására alkalmas.

Azt is helyesen látta az elsőfokú bíróság, hogy a 2014. év előtti események részben csak előzményként értékelhetők, részben pedig súlyosan szeméremsértő jellegük is hiányzik, ezért a bűncselekmény körébe nem vonhatók.

Kiskorú a sértettl sérelmére a gyermek 10 éves korától 15 éves koráig átívelő cselekménysorozat minősítése szempontjából releváns magyarázat jelenik meg a Büntető Törvénykönyvhöz fűzött Kommentárban.

Eszerint az „argumentum a maiore ad minus” elvére figyelemmel „téves és aggályos az a bírói gyakorlat, amely a passzív alany 12. éve előtt kezdődő, majd a 12. évének betöltése után is folytatott nemi kapcsolat esetén a folytatólagos szexuális erőszak és a folytatólagos szexuális visszaélés között halmazatot állapít meg.” Helyesen - írja a Kommentár - ilyen esetben csak a szexuális erőszakot lehet megállapítani.

Ezzel az értelmezéssel szemben áll az elsőfokú bíróság által is figyelembe vett BH1983. 1. (illetve az azóta már szintén megsemmisített törvényi tényállás, az erőszakos fajtalanosság kapcsán született, de az előbbivel azonos tartalmú BH2000. 477.) számú eseti döntésben megjelenő jogértelmezés, melynek lényege szerint, ha az elkövető a gyermekkel először a sértett 12. életévének betöltése előtt, másodszor pedig azt követően közösül, az erőszakos közösülés és a megrontás bűnhalmazatban megállapításának van helye.

A döntés indokolása arra helyezte a hangsúlyt, hogy a folytatólagosság egységébe kizárólag az ugyanolyan bűncselekmények kerülhetnek az egyéb törvényi feltételek fennállása esetén is. Akkor tehát, ha az elkövető két különböző törvényi tényállásba ütköző bűncselekményt - adott esetben az erőszakos közösülést, illetve a megrontást - valósítja meg, e két bűncselekmény nem tekinthető ugyanolyannak, ezért folytatólagosság egységébe foglalásuk sérti a Btk. érintett rendelkezését.

A jelen esetben kétségtelen, hogy a vádlott tökéletesen ugyanoly magatartást fejtett ki azonos sértett sérelmére, folyamatosan ismétlődően, vagy rendszeresen. E magatartás bizonyos életkor alatt ez szexuális erőszak bűntette (Btk. 197.§ (2) bekezdés), ezen életkor felett (12. év) szexuális visszaélés bűntette (Btk. 198.§). Miután azt az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy kiskorú a sértettl átmenetileg a vádlott felügyelete alatt állt, szexuális visszaélés esetén a vádlott cselekménye a minősített eset megállapítására (Btk. 198.§ (3) bekezdés a) pont) lehet alkalmas.

Az ítéletábra álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyes indokokkal alkalmazta a fent hivatkozott eseti döntésben megjelenő jogértelmezést és ennek mentén jutott arra a hibátlan következtetésre, hogy a különböző törvényi tényállásba ütköző magatartások - a folytatólagosság egyéb ismérveinek fennállta ellenére - egymással halmazatot alkotnak.

Osztotta az ítéletábra azt az elsőbírói jogi érvelést is, mely szerint a szexuális erőszak folytatólagosságát megszakította a 2008-as cselekményt követő viszonylag hosszú idő eltelte. Ebből a Btk. 6.§ (2) bekezdésében megkívánt egységes akaratelhatározás hiányára vonható következtetés, mely a törvényi egység megállapítását kizárja. A 2009-től ismét kezdetét vevő, büntetőjogi értékelés

alá pedig 2010-től vonható eseménysorozat elkülönül az előtte elkövetett egyszeri szexuális erőszaktól, mely utóbbi ezért önállóan minősül 1 rb. a Btk. 197.§ (2) bekezdésében meghatározott szexuális erőszak büntettének.

A 2010-től elkövetett bűncselekmények egy része a fentiek alapulvételével a szexuális erőszak, más része pedig a szexuális visszaélés törvényi tényállásába ütközik.

Kiemelendő továbbá, hogy hiába egységes a vádlotti akaratelhatározás az azonos sértett sérelmére rövid időközökben végrehajtott cselekmények kapcsán, a szexuális erőszak és a szexuális visszaélés nem ugyanaz a bűncselekmény, köztük tehát folytatólágosság nincs, azaz bűnhalmazat létesül.

A 2010. januárjától elkövetett szexuális erőszak különböző elkövetési magatartásai az elsőfokú bíróság helyes érvei mentén folytatólágos egységet képeznek, melyek közül a legsúlyosabb adja a minősítés alapját. Ekként a vádlott 1. tényállási pontban írt magatartása további 1 rendbeli folytatólágosan elkövetett - és az erőszakra, a sértett életkorára és a felügyelet tényére figyelemmel - a 197.§ (4) bekezdés a) és b) pontja szerint egyaránt minősülő szexuális erőszak büntettének megállapítására ad alapot.

Szükséges pontosítani egy nyilvánvaló elírást az elsőfokú ítélet indokolásának 17. oldal 7. bekezdés 4. sorában, mert ott természetesen a sértett 12. életének betöltéséről van szó.

Ugyanez a helyzet a szexuális visszaéléssel is, az 1 rendbeli folytatólágosan elkövetett, a Btk. 198.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő bűntett, melynek jogi indokolása és a rendelkező rész szerinti minősítése is helyes és törvényes volt.

E körben is helytálló volt a törvényszék meggyőződése arról, hogy nem minden cselekményért tartozik büntetőjogi felelősséggel a vádlott, így a 2008. áprilisa előtti csókolózás nélkülözi a súlyosan szeméremszéttő jelleget.

Végül a Btk. 204.§ (1) bekezdés a) és b) pontjába ütköző, de a (2) bekezdés szerint minősülő gyermekpornográfia büntettének jogi minősítése is kifogástalan.

Helyesen fejtette ki a törvényszék, hogy a bűncselekmény a passzív alanyok és képfelvételek számától függetlenül egységnek minősül. A passzív alanyok és a felvételek száma a büntetés kiszabása körében értékelendő, mint ahogyan ezt tette is - helyesen - az elsőfokú bíróság.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó tényezőket hiánytalanul és hibátlanul tárta fel, azok a minősítés megváltoztatása ellenére változatlanul irányadónak tekintendők.

Igaz ugyan, hogy a vádlott javára a tényfeltáró beismerő vallomása szól leginkább az enyhítő körülmények sorában, ez azonban jelentős súllyal esik latba. Nélküle a tényállás ilyen pontossággal, illetve a sértett1 sérelmére elkövetett bűncselekmények aligha lettek volna tisztázhatók.

A bűnösségi kör azonban annyiban vált szűkebbé, hogy 2 rendbeli cselekmény jóval enyhébben minősült az elsőfokú bíróság által meghatározottakhoz képest.

A Btk. 81.§ (2) és (3) bekezdésének, valamint a Btk. 80.§ (2) bekezdésének szabályára figyelemmel a büntetési középérték így sem változott.

Az így pontosított bűnösségi körülményekre tekintettel a másodfokú bíróság álláspontja szerint a

vádлотта szemben kiszabott szabadságvesztés lényeges enyhítése indokolt. A büntetés súlyosítására a másodfokú bíróság nem látott okot.

Az ily módon csökkentett tartamú szabadságvesztés, a mellette alkalmazott közügyektől eltiltással együtt alkalmas arra, hogy a büntetési célokat elérje, az egyéni és az általános megelőzés követelményét teljesítse, ez áll arányban a vádlott által elkövetett cselekmények tárgyi súlyával, a vádlott társadalomra veszélyességével, bűnösségének fokával és a bűnösségi körülményekkel.

A szabadságvesztéshez kapcsolódó egyéb rendelkezések - a végrehajtási fokozat, a feltételes szabadság legkorábbi lehetséges időpontja és a beszámítás - törvényes volt.

A közügyektől eltiltás maximális 10 éves tartamban történő meghatározása úgyszintén helyes volt.

A bűnjelekre és a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezés is megfelelt a jogszabályoknak.

A fentiek alapján a Fővárosi Ítélotábla a Budapest Környéki Törvényszék 7.B.35/2016/56. számú ítéletét a Be. 372.§ (1) bekezdése alapján a rendelkező rész szerint megváltoztatta, míg egyéb helyes rendelkezéseit a Be. 371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az előzetes letartóztatás beszámítása a Btk. 92.§ (1) és (2) bekezdésén alapul.

A vádlott és védője részéről bejelentett, enyhítést célzó fellebbezés eredményes volt, így a másodfokú bíróság megállapította, hogy a Be.381.§ (2) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

Budapest, 2018. január 3.

dr. Magócsi István sk.
a tanács elnöke

dr. Borbás Virág Bernadett sk. . Fülöp Ágnes Katalin sk.
előadó bíró bíró

A Budapest Környéki Törvényszék 7.B.35/2016/56. számú ítélete a Fővárosi Ítélotábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.138/2017/11. számú ítélete folytán 2018. január 3. napján jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Budapest, 2018. január 3.

. Magócsi István sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Czibere Éva
tisztviselő